

UCL-onderzoekers bepleiten afschaffing sektelijst

'Sekteleden hebben net als rabiate gelovigen meer nood aan orde en voorspelbaarheid. Liever antwoorden dan open vragen'

'Sekteleden zijn kwetsbare zinzoekers'

'Sekteleden zijn kwetsbare zinzoekers'

Sekteleden verschillen niet van andere rabiate gelovigen, zo blijkt uit onderzoek aan de Université Catholique de Louvain. De onderzoekers stellen voor om officiële sektelijsten te bannen. 'Het is beter om betwiste religieuze bewegingen voorzichtig maar niet stigmatiserend te behandelen', zeggen de professoren Vassilis Saroglou en Louis-Léon Christians.

Louvain-la-Neuve

Van onze medewerker

Peter Dupont

Ze hebben ze meestal nog allemaal op een rijtje, de burgers die in een sarong op straat lopen, boekjes vol armageddon verkopen, hun kinderen voor een boeddha neerpoten of bidden tot een bloedende Maria. Op vraag van het

Federaal Wetenschapsbeleid hebben onderzoekers van de Université Catholique de Louvain (UCL) gepeild naar de psychologie van enkele honderden aanhangers en ex-leden van een sekte of 'betwiste religieuze beweging'. Enkel de Scientology Kerk en Opus Dei weigerden medewerking aan het interdisciplinair onderzoek, dat enkele hardnekkige vooroordelen opruimt.

Zo blijken sekteleiden niet psychisch gemanipuleerd. "De overredingsmanieren van een betwiste religieuze beweging blijken niet uitzonderlijk en weinig doeltreffend", zegt professor Vassilis Saroglou. "Wel is de individuele weerstand van de leden zwakker. Vaak vertonen ze een zekere psychologische kwetsbaarheid. Als kind bleken ze minder gehecht aan hun ouders, ze onderhielden middelmatige familiecontacten voor ze lid werden en vertoonden depressieve neigingen. Net voor toetreding beleefden ze meestal een negatieve ervaring. Ook voor 'klassieke' gelovigen is dit alles typisch. Bovendien hebben sekteleiden net als rabiate gelovigen meer nood aan orde en voorspelbaarheid. Liever antwoorden dan open vragen."

Ook psychisch zit het snor in de bovenkamer van de meeste sekteleiden. "De gedachte dat ze gestoord zijn, is een vorm van sociale discriminatie van een groep waarvan de ideeën als bizar, archaïsch of onzinnig worden beschouwd", zegt Saroglou. "We moeten zulke bewegingen in één continuüm zien met ander godsdiensten. Mensen in dat deel van het continuüm blijken zoals gezegd ietsje kwetsbaarder. Dat wil niet zeggen dat ze simplistisch denken en geen doordachte beslissingen kunnen nemen. Ons onderzoek bewijst het tegendeel."

Aanhangers van een sekte voelen zich over het algemeen prima bij hun keuze. "Ze blijken niet instabiel en willen zich wel degelijk aanpassen aan de buitenwereld. Ze staan, net als andere gelovigen, welwillend tegenover de

wereld. Bovendien heeft het lidmaatschap hun welzijnsgevoel verbeterd. De relaties tot de familie of partner zijn beter, ze kijken optimistischer naar de toekomst. Ook ex-leden erkennen deze positieve invloed."

Hoe fijn de sektebeleving ook mag zijn, toch blijkt er een groot verschil tussen sekteleiden en andere mensen. "Ze willen een vast geloof, zonder onzekerheden", zegt Saroglou. Ze zijn docieler en accepteren makkelijker onbegrijpelijke dingen van 'het gezag'. Behoud is belangrijker dan verandering. Het religieuze geloof als prothese voor kwetsbare mensen. Hun geluk heeft een prijs in de vorm van minder autonomie en kritische geest. Die prijs willen ze betalen en kan in sommige gevallen tot sociaal gevaarlijke situaties leiden."

Bij uittreding blijken negatieve gevoelens geen langetermijngevolgen te hebben. "We ontdekten wel dat uittreders mogelijk meer problemen hebben om zich aan om het even welke binding te hechten. Hun geloof of spiritualiteit leidt niet onder de uitstap, wel hun vertrouwen in religie als instelling. Ook op dat vlak gelijken ze sterk op klassieke bekeerlingen."

Niets dan goeds in sekteland, zo lijkt het. Toch zijn er kanttekeningen bij het onderzoek. "Onder de bevraagde sekten is er geen enkele die als gevaarlijk wordt beschouwd. De twee weigeraars, Opus Dei en Scientology, roepen niet toevallig sterke maatschappelijke afwijzing op", zegt Saroglou.

Professor Louis-Léon Christians, lid van het Belgische Observatorium voor sekten, onderzocht het juridische aspect. Op basis van de psychologische staalkaart vindt hij een 'cordon sanitaire' rond sekten zinloos. "Politiek en justitie moeten de leden zien als mensen niet als voorwerpen. Het

Belgische systeem van erediensten moet fijner. In plaats van erediensten wel of niet te erkennen kan een gelaagd systeem sekten minder stigmatiseren. Met materiële en symbolische incentives voor bewegingen die zich 'goed gedragen'. Ook familiebemiddeling kan de bekering van een persoon voor de rest van zijn omgeving minder traumatisch maken."

Christians hamert op waakzaamheid en openheid ten opzichte van sekten.
"Daarom moet ook de wetgeving over het 'morele bestoken' veranderd worden."

De Morgen, pagina 08, 685 woorden
© 2005 Uitgeverij De Morgen n.v.